

Útmutató a játéktevékenység elemzéséhez
Óvodapedagógus szak, levelező tagozat
I.évfolyam 2. félév

Formai követelmények:

A játékelemzés a PEDAGÓGIAI NAPLÓ részét képezi

Az elemzés szövegét magyar ékezetes (Times New Roman CE) 12 pontos betűnagysággal, 1,5 sortávolsággal, sorkizárt igazítással kell készíteni. Margók mérete 2,5 cm. Az oldalak számozottak. Terjedelem: min 5 oldal, max. 10 oldal.)

Az elemzés tartalmi szempontjai:

I. A játékokban résztvevők száma:

- egyéni játékok
- csoportos játékok

II. Játsszó csoportok:

- a játsszó csoportok száma a játékszituációban
- a játsszó csoportok elhelyezkedése a csoportban, egymáshoz való viszonyuk értékelése
- egy-egy játsszó csoportban a gyermekek létszáma
- játékfajták száma, szintje

III. A játékhelyzetre vonatkozó szempontok:

A játék helye:

- csoportszoba térelrendezése, elegendő tér áll-e rendelkezésükre a játékhoz
- méretarányosan készítse el a csoportszoba felülnézeti rajzát egy lapra. Határolja körbe a játéktereket, jelölje külön színekkel a terem funkcionális felosztását, és lássa el magyarázattal a jelöléseket. Ott, ahol színátmenetek képződnek, jól felismerhető lesz, hogy több funkció tartozik ahhoz a területhez. A pihenőhelyeket, „kuckókat” is emelje ki.

- sorolja fel, mit játszanak a megjelölt helyen a gyerekek.

A játék szervezése

- szabad, spontánul kialakult játékok
- szervezett játékok pl., népi játékok, didaktikus játékok (játszva tanulás módszere)

A játékeszközök kínálata, minősége, mennyisége; az önálló játékeszköz-alkotás lehetőségei:

- a csoport játékkészlete
- a gyermekek által használt játékszerek (élethű eszközök, átalakításra alkalmas tárgyak stb.)

A játék időtartama:

A játéktémák, játékfajták:

- mi volt a játék témája és tartalma?
- hogyan indult el a játék (előzetes megegyezéssel, vagy anélkül stb.)
- milyen játékfajták fordultak elő? pl. manipuláció, gyakorló, konstruáló, szimbolikus (színelő játék, szerepjáték, fantáziajáték, fikciós játék, alkotójáték, szociodramatikus játék, szabályjáték, sportjáték) stb.

A játék elmélyültsége:

- testtartás, mimika; a figyelem, koncentráció jelei stb.

Az együtt játszó gyermekek kapcsolatai:

- milyen szerepkapcsolatok és viselkedéselemek fordultak elő;
- vezető-követő viszonya, (rangsor, irányítás), közös tervek megvalósítása, az egyéni ötletek kibontakoztatása, az elfogadás, elutasítás, szabálytudat megnyilvánulásai; a kapcsolatok szerkezete; a kommunikáció mennyisége és minősége, a kooperáció formái stb.
- hogyan fogadják az érkező vagy a játékba bekapcsolódó gyermekeket?
- hogyan mutatják ki egymásnak a pozitív érzéseiket? (odafordulás, mosoly, helyeslés, átölelés, tárgyak adása, biztatás, dicséret, segítség, közös dolgok hangsúlyozása stb.)
- hogyan osztoznak meg az eszközökön? (kérés, felszólítás, jelzés nélküli elvétel stb.)
- milyen elemei vannak az együttjátszóknál az irányító viselkedésnek? (parancsolás, javaslattétel, mintaadás stb.), és az alárendelődésnek (utasítás teljesítése, segítségkérés stb.)

A kapcsolatok formái:

- cselekvéses, verbális és metakommunikatív megnyilvánulások
- milyen módon keresték egymás közelségét? (téri közeledés, érintés, megszólítás stb.)
- milyen módon jelezték társaiknak, azt, hogy játszani szeretnének?
- milyen nyelvi formulát használnak szándékaik közlésére, társaik befolyásolására?
- hogyan szólítják meg egymást?

Érzelmi vonatkozások:

- a gyerekek indulati szintje, örömszínezet jelei, a pozitív és negatív érzelmi színezetű élmények jelenléte, kifejezésének módja, a konfliktusok és a megoldásuk formái stb.

Az óvodapedagógus bekapcsolódásának módja, minősége, fokozatai:

- milyen a pedagógus attitűdje a szabad játék objektív és szubjektív feltételeinek megteremtésében
- szerepvállalása: pl. technikai segítség, tárgyi eszközök felkínálása, inspirálás új megoldásra, felfedezésre, variáció ajánlása, ötletadás, bekapcsolódás, irányítás stb.
- nem vesz részt a szituációban, indokoltan vagy sem;
- ad-e játékeszközt; a nem játszó gyermekeket bevonja-e a játékba vagy sem;
- konfliktushelyzetek megoldási módja és annak értékelése,
- széleskörű-e a metakommunikáció alkalmazása; a játéktevékenységben vállalt szerepének direkt vagy indirekt megnyilvánulásainak felsorolása, értékelése
- érvényesül-e a szabad játék túlsúlya, elegendő időt biztosít-e a szabad játékre

Ne csak egyszerű felsorolás legyen, hanem néhány mondattal körvonalazza, milyen módon támogatja a pedagógus a megfigyelt játékot, hogyan lendíti tovább, ha a gyerekek megunták, vagy elakadtak.

A szimbolizálás módja a gyerekek játékában:

- a szerep szimbolizálása verbálisan és metakommunikációval pl. aggodás a beteg babáért
- az időbeliség kifejeződése sűrítéssel vagy tágítással pl. a baba eszik, de előtte nem mos kezét
- a tér kifejeződése sűrítéssel vagy tágítással pl. lakás elkerítése székekkel

- az eszközhasználat szimbólumai pl. ceruza = lázmérő; talicska=fűnyíró; sorba rakott székek= vonat

A belső tartalmak kivetítésének módja a szimbolikus játékban

- kombinatív, kompenzáló, likvidáló játékforma jellemzői

A játék fejlesztő lehetőségei

- konkrétan fogalmazza meg, miféle tapasztalatok szerzésre nyílt lehetőség a megfigyelt játéktevékenységben.
- milyen készségek, képességek formálására adott lehetőséget a játék (pl. kapcsolatteremtés, együttműködés, mozgáskészségek gyakorlása, értelmi, érzelmi funkciók, kreativitás, nyelvi készségek gyakorlása stb.)!

A játéktevékenység elemzéséhez javasolt szakirodalom: a Játékpedagógia kurzus szakirodalmi.

Készítette:

Tancz Tünde mesteroktató